

dovod na chodbě a slouží potřebám celkem pěti nájemníků. Kdyby měl bez zvláštního ujednání jeden nájemník právo užívatí vodovodu k upevnění vodících drátů, mohli by se toho týmž právem domáhati i ostatní nájemníci a mohli by takto kohout vodovodu dráty opřísti, což by mohlo vésti k různým nepřístojnostem. Nesejde na tom, že drát od dveří přesíně až k vodovodu jest jen 65 cm dlouhý, a nesejde vůbec na délce drátu, ani na tom, že se tím používání vodovodu neruší a pronajímateli škoda nepůsobí, neboť jde o otázku zásadní, při níž nezáleží na tom, zda bezprávný zásah do vlastnického práva pronajímatelova jest kvantitativně větší či menší a zda mu vůbec škodu působí. Nebylo by v tom kvalitativního rozdílu, kdyby bylo vedení o několik metrů prodlouženo. Z toho, co posud uvedeno, jest zjevno, že, pokud používání vodovodu vybočuje z rámce užívacího práva nájemníkova a pokud takto obmezuje větší měrou svobodu vlastnického práva pronajímatelova, než jest tento podle nájemní smlouvy povinen trpěti, jeví se bezprávným zásahem do vlastnické sféry pronajímatelovy a odůvodňuje zápůrčí žalobu podle § 523 obč. zák.

Čís. 7638.

Právní názor ve zrušovacím usnesení dovolacího soudu ohledně dílčího rozsudku víže nižší soudy a dovolací soud také ohledně rozsudku konečného.

(Rozh. ze dne 21. prosince 1927, Rv I 965/27.)

Co do předchozího děje poukazuje se k čís. sb. 4585. Odvolací soud napotom rozsudkem ze dne 10. března 1925 odvolání nevyhověl a nejvyšší soud rozsudkem ze dne 1. října 1925 Rv I 995/25 napadený rozsudek potvrdil. Tím byla právoplatně rozhodnuta rozepře ohledně 10.000 Kč, ohledně níž byl vynesena dílčí rozsudek. Žalobce domáhal se však na žalovaném též zaplacení 4.560 Kč, ježto při uzavření nájemní smlouvy převzal od žalované koupací vanu a kamna za 4.000 Kč a okenní závěsy za 560 Kč. Procesní soud první stolice konečným rozsudkem ze dne 17. července 1926 přisoudil žalobci i těchto 4.560 Kč. Odvolací soud napadený rozsudek potvrdil. Důvody: Pokud jde o promlčení žalobního nároku, dal nejvyšší soud ve svém zrušovacím usnesení ze dne 22. ledna 1925 průchod právnímu názoru, že šestiměsíční lhůtu § 20 zákona o ochraně nájemníků dlužno počítati od doby, kdy byl žalobcův nájemní poměr s majitelem domu zrušen. Tímto názorem byl soud procesní podle § 511 c. ř. s. vázán a je jím vázán i soud odvolací. Poněvadž ke zrušení nájemního poměru odpůrcem došlo podle dílčího rozsudku ze dne 19. května 1924 teprve dne 18. srpna 1923 a žaloba byla podána již 12. října 1923, byl nárok z důvodu § 20 zákona o ochraně nájemníků vznesen na soud včas a soud procesní vyhověl proto žalobě právem. Nelze ovšem upřít, že nejvyšší soud ve svém rozsudku ze dne 1. října 1925, který v této věci vydal,

praví, že s právním názorem, který vyslovil ve svém zrušovacím usnesení ze dne 22. ledna 1925, nesouhlasí a že rozhoduje nyní opačně. Než z toho nemůže odvolatelka těžiti, poněvadž právní názor nejvyššího soudu vyslovený v jeho zrušovacím usnesení je směrodatným pro celý spor a pro celý zažalovaný nárok, tedy i pro druhou jeho část, o které bylo rozhodnuto rozsudkem konečným. Oba nároky, o nichž rozhodl soud procesní rozsudkem dílčím a pak rozsudkem konečným, tvoří jeden celek, prýstící ze stejného základu věcného a právního a bylo by s hlediska právního nedůsledno, kdyby jedna část rozsudku měla být posuzována podle jiných právních zásad než část druhá. Nemůže se proto odvolatelka dovolávati ve svůj prospěch změny stanoviska, které nejvyšší soud v otázce výkladu § 20 zákona o ochraně nájemníků později zaujal.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Dovolatelka spatřuje nesprávné posouzení právní v tom, že se odvolací soud nazvav důležitý rozsudek soudu první stolice ze dne 19. května 1924 rozsudkem mezitímním, vázal ve příčině konečného rozsudku téhož soudu ze dne 17. července 1926, podle § 511 c. ř. s. právním názorem nejvyššího soudu vysloveným v jeho zrušovacím usnesení ze dne 22. ledna 1925, č. j. Rv I 1823/24 (čís. sb. 4585), že nedbal, že jde o dílčí rozsudek, který svou právní podstatou jest konečným rozsudkem o ku rozhodnutí dozralé části sporného předmětu, jímž je tato část vyřizována, že tedy dílčí rozsudek v protivě ku mezitímnímu rozsudku není pro zbývající část nároku, vyhrazenou konečnému rozsudku, předurčující, že naopak věc se má tak, jako kdyby jednotný nárok žalobní byl rozštěpen ve dvě různé rozepré sice s určitou souvislostí, ale samostatně rozhodované, — a vázav se řečeným právním názorem nedbal, že nejvyšší soud rozhodovav v poslední stolici o dílčím rozsudku soudu první stolice ze dne 19. května 1924 svým rozsudkem ze dne 1. října 1925 sám uvedl úvodem důvodů řečeného rozhodnutí, že právní názor vyslovený v jeho zrušovacím usnesení ze dne 22. ledna 1925 byl změněn jeho pozdější judikaturou, pokud se týče spatřuje dovolatelka nesprávné posouzení právní v tom, že se odvolací soud nepřidržel ve příčině § 20 (3) zákona o ochraně nájemníků (dovolatelka neuvádí, jako to činila ve svém odvolání a ve svém dovolání, kde tvrdila, že se vztahuje na tento případ § 20 (3) zákona ze dne 26. dubna 1923, čís. 85 sb. z. a n., že by mělo běžeti o § 20 (3) zákona ze dne 27. dubna 1922, čís. 130 sb. z. a n., kteréžto oba předpisy jsou však v rozhodující části stejného doslovu) nyní judikaturou nejvyššího soudu ustáleného názoru právního, že šestiměsíční promlčecí lhůtu v citovaných předpisech uvedenou dlužno počítati »od zrušení nájemní smlouvy« předešlého, úplatkem ku vzdání se ochrany zákona pohnouti se davšího nájemníka, jejímž zrušením bylo umožněno přenechání bytu. Dovolatelka míní, že se věc má zrovna tak, jako kdyby žalováno bylo dvěma žalobami samostat-

nýma z určitého důvodu právního nejprve o diletčný nárok a po jeho vyřízení o další nárok dílčí, tu že by se zřetelem na ustanovení § 12 obč. zák. rozhodnutí o dílčím nároku nemohlo se nikdy státi závazně účinným také ve příčině jiného nároku dílčího. Míní tedy, že ustanovení § 511 c. ř. s. vztahuje se vždy jenom na věc, ve příčině kteréž došlo ku vrácení sporné věci soudu první stolice, tedy při dílčím rozsudku jenom na dílčí nárok, o kterém bylo rozhodováno. Není tím uplatněn důvod dovolací, pokud vůbec o něj jde, totiž, pokud skutečně v druhé a poslední řadě jde o nesprávné použití hmotněprávního předpisu, opodstatněn. Především sluší na pravou míru uvést dovolatelčino tvrzení, že odvolací rozsudek mluví místo o dílčím o mezitímním rozsudku, neboť v české jeho části je správně uvedeno »dílčí rozsudek«, tedy jde zřejmě o pochybení, jež mohlo býti podle § 419 c. ř. s. napraveno. Jinak nelze přehlížeti, že podle § 392 c. ř. s. má býti každý dílčí rozsudek pokládán co se týče opravných prostředků a exekuce za samostatný rozsudek, ač podle druhého odstavce § 392 c. ř. s. ustanovení § 52 druhý odstavec platí také vzhledem ku vedlejšímu příslušenství nároku nebo části nároku, o kterých bylo rozhodnuto dílčím rozsudkem, že totiž lze zůstaviti rozhodnutí o nákladech teprve konečnému rozsudku. Tím však nestává se rozepře až do vydání dílčího rozsudku samostatnou rozepří, totiž rozepří zcela odlišnou od oné, která po vydání dílčího rozsudku dospívá k vydání konečného rozsudku. Je to zjevno z předpisu § 391, první odstavec, c. ř. s., podle něhož lze přikročiti k zakončení jednání a k vynesení dílčího rozsudku, jestliže některé z několika v téže žalobě vznesených nároků nebo jestliže část nároku přestaly býti spornými výslovným uznáním se strany žalovaného nebo dozrály ku konečnému rozhodnutí, to však pouze vzhledem k tomuto nároku, a z předpisu § 391, druhý odstavec, c. ř. s., podle něhož dílčí rozsudek může býti také vydán, když podána žaloba navzájem (§ 96 j. n. a § 233 c. ř. s.) a toliko žaloba nebo žaloba navzájem je zralá k rozhodnutí. Zákon tedy klade váhu na jednotící živel každého řízení sporného, totiž »touž žalobu« (§ 226 c. ř. s.) a i »žalobu navzájem« (§ 233 druhý odstavec c. ř. s. v protívě k prvnímu odstavci tohoto předpisu). Třebas by oba rozsudky (dílčí i konečný) podléhaly každý zvlášť samostatnému prostředku opravnému a byly schopny samostatné exekuce, přece jen jest mezi nimi těsná vnitřní spojitost, jeden bez druhého nemůže obstáti a oba jsou výslednicí společného projednávání, z nichž projednávání ve příčině dílčího rozsudku pouze dříve dospělo ku konci. Poněvadž zrušovacím usnesením je mířeno proti neúplnosti řízení, je zjevno, že právní názor ve zrušovacím usnesení projevený u příležitosti dílčího rozsudku váže nižší stolice i dovolací soud, má-li jednota řízení a rozhodování, což zvláště dopadá v tomto případě, býti zachována až do konce celého řízení, tedy až do vydání konečného rozsudku, proto také judikatura neváhala a neváhá, byl-li zrušen dílčí rozsudek odvolacím soudem podle § 496 čís. 1 c. ř. s., po případě zrušiti i zatím vynesení konečný rozsudek, třebas si žádná strana nestěžovala do něho, a to právě v úvaze vnitřní závislosti jed-

noho takového rozsudku na druhém. Nebyla tedy sporná věc v napadeném rozsudku posouzena po právní stránce nesprávně, dovolání je bezdůvodným.

Čís. 7639.

Pojišťovací smlouva.

Ustanovovaly-li pojišťovací podmínky, že, není-li pojistné v době pojistné události dosud zapláceno, jest pojišťovna sprostěna závazku k plnění, nezačíná ručení pojišťovny povolením čekací lhůty k zaplacení premie, nýbrž teprve zaplacením premie. Povolení čekací lhůty má pouze ten význam, že pojišťovna nemůže před jejím uplynutím žalovati o zaplacení dlužné premie a že také nemůže odstoupiti od smlouvy.

(Rozh. ze dne 21. prosince 1927, Rv I 993/27.)

Josef B. a jeho manželka, žalobkyně Anna B-ová, byli pojištěni u žalované na případ dožití po případě úmrtí na 20.000 Kč, pojištění mělo počítati 1. srpna 1925, roční premie měla se platiti čtvrtletně a zaplácena byla hned při ujednání pojišťovací smlouvy částka 100 Kč, ku zaplacení zbytku premie poskytnuta byla lhůta do 15. ledna 1926. Josef B. zemřel 16. prosince 1925, žalobkyně oznámila jeho úmrtí, sebevraždu, žalované, žádajíc vyplacení pojistné sumy. Ježto žalovaná pojišťovna odmítla vyplatiti pojistné, žalovala ji Anna B-ová o zaplacení 20.000 Kč, tvrdíc, že Josef B. spáchal sebevraždu ve stavu chorobné poruchy duševní činnosti, vylučující volné ovládání vůle, a odvolávajíc se dále na to, že Josef B. zemřel ještě v době, kdy mu běžela lhůta ku splacení premie jemu žalovanou poskytnutá. Žalovaná pojišťovna namítla, že pojišťovací smlouva nevešla v platnost, ježto pojistné nebylo zapláceno a pojišťovna na zaplacení první premie nepodala žaloby, a popírala dále, že by Josef B. spáchal sebevraždu ve stavu vylučujícím volné ovládání vůle. Procesní soud první stolice žalobu zamítl ze dvou důvodů: Jednak dovodil, že Josef B. nespáchal sebevraždu ve stavu chorobné duševní činnosti vylučujícím svobodné ovládání vůle, kterýžto důvod tu nepřichází v úvahu. Ohledně druhého důvodu uvedl v důvodech: Avšak žaloba není odůvodněna z dalšího ještě důvodu. Podle § 28 pojišťovacího zákona jest pojišťovatel osvobozen od placení pojistného, není-li ještě zaplácena premie v době nehody, na kterou pojištění zní. § tento sice dosud nevstoupil podle §§ 167, 168 pojišť. zákona v platnost, avšak ustanovení to platí podle čl. 3 všeobecných podmínek pojišťovacích. Na první premii, která podle police činila 326 Kč 97 h čtvrtletně, zapláceno bylo pouze 100 Kč, zbytek nikoliv. Jest ovšem pravda a soud bere za zjištěno, že žalovaná poskytla Josefu B-ovi ku zaplacení dlužných premii lhůtu do 15. ledna 1926 a to podle dopisu žalované pojišťovny ze dne 10. prosince 1925, avšak poskytnutím lhůty nezačíná ještě pojištění, nýbrž teprve zaplacením premie a má toto poskytnutí lhůty jen ten význam, že před jejím